

ACC. N:R M. 15787: 1-37.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Manfred Magnusson, Trångsta
Härad: Briälvne Berättare: " "
Socken: Asarum Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1963 Född år 1891 i Asarum

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden. s. 1-37.
(även om insaml. av lump; gårdshandel m.m.)

LUF 95

tecken. sid. 33, 35-36.
foton } " 34 o. 37.
lits. 2 st. }
w. neg. }
Brev bif.

21/9-63

Brev

Brif. uppteckn.

M. 15787.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Lanstorp den 20/9 1963.

Folklivsarkivet

Lund.

Jag tackar för brevet av den 2/9 och för de med-
följande intressanta frågelistorna. Som framgår av
lista n: 95 om butiks-handel på landsbygden, är en
uppteckning om en handelsbutiks utveckling av
värde för arkivet. Jag har försökt mig på en sådan
uppteckning, vilken härmed överlämnas.

Magnus Johansson var min farfar och hans son Carl
Johan Magnusson min far. Själva är jag född 1891.

Alltså är uppteckningen före sekelskiftet vad dessa mina
fäder avtalat, efter sekelskiftet är det egna iakttagelser
som jag skildrat.

Efter uppväxtären blev jag lantbrukare här i hemorten
och kunde därför följa butikens utveckling genom åren.

Jag behåller frågelistan tills vidare, det är en del
där som jag inte kunde placera i denna uppteckning
men som kan följa senare.

Om min uppteckning är av värde för arkivet och i så
fall bör fortsätta får jag bedja om flera blad, de jag fick
är slut.

Med hopp om att något av intresse skall kunna in-
hämtas av uppteckningen. Värdsamt

Manfred Magnusson

(Lanstorp, Bl 1127 Svängsta)

En lanthandels böjjan och utveckling.

I Halsviks socken Tranobergs Län
föddes den 23 maj 1829 Magnus Johanson. Tidigt
faderlös, hamnade han med modern och systern
hos släktingar i Ösarems socken Blekinge län.

Stågon skolgång var inte att tänka på för
dessa barn, men modern var läskunnig och
lärde därför sina barn att nöjaktigt läsa inmanth,
men skrivning blev det sämre med, Magnus
lärde sig dock på egen hand att skriva så pass
att han kunde klara sin namnteckning och något
mera.

Modern försäjde sig och barnen med att karda
ull, spinna och sticka, vilket även barnen hjälpte
till med, då de blivit så stora att de rådde med
arbetet.

Efter konfirmationen blev det drängtjänst för
1. Magnus. Inslönen var en kostym, ett par skor och

några par strumpor, liksom kantzener blev det kanske någon gång. Hos någon borde kunde det bli ett potatishandlars aukastning kunde säljas och på så vis utöka drängens inkomst.

1850 vid 21 års ålder tog Magnus värning vid skansregementet i Karlskrona. Då blev han skanssoldaten Nr 67 Magnus Johansson Flink. Den mesta tjänstgöringen var att gå vakt i varnets anker-ssmedja där livstidsfångar utförde grovsnide för flottan. Många av dessa fångar voro så kallade kedjefångar, de var belagda med kedjor mellan fotvristerna. Ofta ständigt gå och se dessa människor och höra deras kedjors rassel gjorde att Magnus intresse för det militära svalnade och när värningstiden 1853 var ute tog han avsked.

Vid avskedet fick han ett så kallat avskedspass av följande lydelse:

"All den stund, som på Wederbörandes derom
gjorda anmälan Soldaten vid andra Com-
pagniet af 7 angth. Marine Regimentet nr 67
Magnus Johansson Flink, vilken är fem fot
8 1/8 tum lång, Tjugofyra år gammal, och tjent
i Tre år, nu kommer att utur krigstjensten
afgå, i anseende till uttjent Capitulaton.
För den skull vorder han Magnus Johansson Flink
härigenom från Regimentet och krigstjensten endt-
ledigad, med det vittord att han, under tjenste-
tiden uppfört sig troget och väl, och äger han
att jemlikt förfatningarne ingå i annan
tjent eller i öka löuligt näringsfång. Det veder-
börande till efterättelse lärer.

Carlskrona den 29 juni 1853.

P. G. Sparr

Överste och General Chef.

3.

(Sigill)

17. E. Sundin

Detta avskedspass var en värdefull handling för Magnus, han hade rättighet att idka någon koolig näring. Innan var näringsfriheten omgärdad med en hel del bestämmelser.

Efter militärtjänsten gifte han sig med Bengta Magnidatter. Ingenting hade de att besätta sig med, de hade endast kläderna på kroppen och kanske lite till ombyte, men de tog Gud i hägen och länkade ihop sina framtida öden.

Första tiden bodde de inhyser i en förstugkam-
mare, men så fick Magnus kontrakt på ett
litet stycke jord i en by Santorp, söder ut
i socknen. Torpet låg borta i utmarken rätt långt
från annan bebyggelse, men det gjorde ingenting
tyckte de båda nygifta, det var iallafall något
att börja med. De odlade upp jorden och av den
sten som bröts upp byggde en stenstuga och
4. så hade de ett eget bo.

Det blev ju en primitiv bostad, men inte alls ovanlig på den tiden. Bengta utbrände en gång på sin älderdamm:

- Ingen prinsessa som kränes till drottning kan känna sig stoltare än jag gjorde då jag fick flytta in i vår egen stuga.

År 1854 föddes deras första barn, en pojke som fick namnet Carl Johan. Det gäldde mig för oaktning att bättra på sina inkomster. I byn där han bodde var arbetstillgången knapp och gav fåga kontanter.

Han beslöt då att försöka sig på lumpsamling. För säkerhetens skull gick han till länsmanen, visade sitt soldatpass och fick rättighet som lumpsamlare.

Med säcken på ryggen och en besman i handen vandrade han vida omkring. Lumpen sålde han till en grosshandlare Öberg i Karlskrona, en del
5. sålde han till ett närbeläget pappersbruk.

Gröndhandlaren Öberg var stor uppköpare av varor
såsom tjära, lump, virke m. m., varav en hel del
gick på export. Öberg hade även en salubod och
där fanns allt vad tänkas kan i varor: Specier,
manufaktur, korta varor m. m.

Under sina besök i Öbergs affär fick Magnus en
ide. Han skulle kanske kunna sälja något
under sina vandringar som lumpsamlare.

Efter gick han till länsmanen och erhöll rättig-
het för gärdparihandel

Om lät han sig sig en stor läderväska och i den
lade han in sitt lager av knappar, nålar, sy-
tråd, strumpsticker, fickknivar, speglar, smudasor
o. s. v., allt inköpt hos Öberg. På han gick från hem-
met hade han väskan full och lumpsäcken tom,
då han kom hem var det tvärt om.

Han var välkommen var han kom. Det var ju be-
6. ändligt att få köpa ett bra knappåtar eller en

angång stumpticker hemma och inte behöva
föra milstals för ett sådant inköp. Han tog
ingen osjälvig förtjänst, lurade ingen och blev på
så sätt betradd och omtykt.

Magnus ekonomiskt förbättrades och en vacker dag
sålde han torpet. Familjen hade utökats med ännu
en pojke så stenstugan blev för trång. 1863 lät
han bygga en större stuga, denna gång av trä, denna
kom att ligga närmare byn, vidare fick han där
mera jord, så han kunde kalla gris och häns, ett
par eller tre får gick också annu att föda på det
nya torpet.

Han besökte sin grossister i Karlskrona och
Löwenborg, där inköpte han en del finare manufaktur-
var. Den 22 maj 1881 gjordes besök hos G. F. Stern
En gross, en detalj, av manufaktur och kosta varor,
tröjor omfattade:

7.

1/2 dus. Manschetter

367 kr

2 dus.	Gula Brascher	3- kr
1 "	Glasöglor	- 50 "
4 "	"	1 - "
2 "	Gjiktningar	1,50 "
1 "	Hvita Hornmössor	1,50 "
1/2 "	Hängslen	1 - "
1 gr.	Hornknappar	- 67 "
1 "	Glasknappor	1,50 "
1 skp.	Kinnträd	2,75 "
1 dus.	Band randiga	1 - "
1 "	" hvita	1 - "
1 löda	Ringar	1 - "
1/2 dus.	Förhänge	2 - "
1 "	Sitsdukar	6 - "
1/2 "	"	1,67 "
1 "	Strumpor	4,50 "
1/2 "	Vantar	1,75 "
1 "	Shlips	4 - "

8.

Så han hos olika grossister fått ihop ett passande lager, lånade han häst och vagn och begav sig av som marknads-handlare. Han besökte under en lång följd av år marknader i Ryd och Tingsryd i Tranobergs län, Holje, Bräkne Husby och Barkaryd i Blekinge län. Hans rörelse gick bra och han funderade på att ytterligare utöka den.

Från Karlskamm leder en landsväg norrut till Växjö, från denna väg går den så kallade holländarvägen väster ut och sedan norrut till Ryd i Tranobergs län. Holländare har en gång anlagt denna väg för transport av varor från och till Karlskamm, därav namnet.

En mil norr om Karlskamm slingrar sig holländarvägen upp och ner för en rad backar, på den störste av dessa brukade forböndene låta hästarna vila, backen fick därför namnet Pustebacken.

9. år 1814 fick en man öfve öfver och hans hustru

Inga otillsdötter torpkontrakt, gällande i 49 år, på en åkerlycke här vid Pustbracken, öfve byggde en stuga på torpet och torde levat där under sin livstid.

Öfver 1873 ägdes detta torp av änkan Ingrid Gummusdotter. Ingrid försöjde sig och barnen med att sälja kaffe till postbönder och andra vägfärande, vidare sålde hon tobak, smus kaffebäver och socker o. d. Någon egentlig handelsbod torde det dock inte varit frågan om. De i 1814 års kontrakt äro 49 åren voro 1873 för länge sedan slut.

Ingrid hade blivit erbjuden ett nytt kontrakt, men hon ville helst sälja stället.

En dag kom Magnus Johansson till Ingrid, och de började resonera om hennes torp, slutet blev att de kom öfrens om att byta ställen, och den 23 Juni 1873 skreus byteskontrakt som lyder:

10. "Härigenom bortbyter jag Ingrid Gummusdotter sinneegande in och uthusbyggna delägna

i bonden Håken Eskilssons hemman n:o 152 Gungvåle
med i densamma befintliga följande inventarier, en
inmurad järnkamin, ett större skåp, en handels-
disk med mått vigter och lod, en större kaffekittel
av koppar samt en solft torra bräder, till torparen
Magnus Johansson i Sanitorp, mot erhållande af
hans nu egende torplägenhet därstädes enligt
kontrakt den 29 september 1863, med däri varande
i och uthusbyggnader samt en inmurad järnkamin
och förbinder sig Magnus Johansson att till Ingrid
Gummusdotter betala i mellangift två hundra tio
/ 210 / Rd. int. i följande terminer.

25 Rd. betalas nu genast och 75 Rd betalas den 2 janu-
-ari 1874 tredje terminen betalas med 25 Rd den 20
därpå följande mars och resten af bytessumman
betalas den 2 Januari 1875 och förentas med 100 procent
den summan som återstår den 2 Januari 1874.

11. Ombytet och tillträdet ä ämne sidor sken den 30 Okt-
-ober detta år,

Bytarna skördar kvar sin gröda på de hittills
egande torplägenheten.

Fälunda handlat och öfverenskammit betygas
Gungöla den 23 juni 1873.

Ingrid Gummessdatter Magnus Johansson
Gungöla Danstorp.

På en gång närvarande vittnen.

Oven Magnusson Ola Svensson
Gungöla Gungöla.

Tekning n: 12 visar det ungefärliga utseendet av
torplägenheten Pustebacken 1870.

Samtidigt med lägenhetsbytet fick Magnus nytt
kontrakt på torpet, gällande på 49 år.

Magnus började genast efter tillträdet reparera
och iordningställa huset. I förstugkammaren

sattes in en disk, byllor sattes upp på väggen,

12 och på dem lades alla hans kramvorn upp.

se sid. 33.

Från förest nämnde grosshandlare Åberg i Karlskrona
inköptes specier o. d. och därmed var den lilla
handelsboden färdig. Tillsammans med detta lade Magnus
Johansson grunden till den första lanthandeln
här i orten, tydligen den första i Sparans socken.
Ågra inköpsnotor från E. P. Åberg i Karlskrona kan vara
av intresse att återgeva.

2 lb Piment ⁽¹⁾ 1,20	1 tunna Till	27-
1 lb Ingaver " - 67	3 kbf. Salt	2,25
2 lb Sväl 1-	1 dem. Blyax ⁽¹⁾	- 25
5 lb Häckelse 1,60	2 lb Mandisocker	1-
10 lb Klaksocker 4,40	2 pak. Wexjö Elddum ⁽²⁾	- 80
5 lb Cigar 1-	12 bres skålar	1-
2 lb Mac- ⁽²⁾ 90	2 lb Hvarimljus	1,40
1 3/4 lb Soppsocker 5,54	20 lb Brasilja	1,67
17. 10 lb Risgrön 1,20	20 lb Kaffe	16-

⁽¹⁾ Torde vara kryddpeppar

⁽¹⁾ Blyaxspinnor

⁽²⁾ Klarämmer, ss = skålar.

⁽²⁾ Färdsocker

En annan firma där Magnus gjorde sina inköp
var af. W. Sköld, Karlskamm. Manufaktur och Trad-
varelager i parti och minut.

Lista för inköp år 1875:

1 gr. Afghatknappar	1,50	Från firmen Wimbiz	
1 duss. Gylas ögon	1,75	och Meyer, Karlskamm	
1 " "	3,75	inköptes ungefär samtidigt.	
1 gr. Bröstknappar	1-	1 duss. Halsdukar	4,70
1 " Hängband	3,25	1/2 " "	4,12
1 duss. Lambalsdukar	3,50	1/2 " "	3,50
1 gr. Knappar	2-	2 duss. Örn Sväl	1,40
4 duss. Tråd	5-	10 bren Dynaler	1,50
133 fot Bolstervar	21,95		
1/2 duss. Messingkammar	60		
1 stycke Cyadiner	6,50		
130 fot Obl. Domestic	11,48		
1 Lada Cigarer	1,50.		

1876 Ernst Magnus rättighet att idka minuthandel
med eldfärliga oljor. Samtidigt inköptes av firmen
Emil Fjelm ^{Handlaren} 1 fat gasolja om 67,68 kantar à 69 m.

Gasoljan var en explosivare lysolja än fotogen
och fick endast användas på därför avsedda lampor.

Så fortsatte Magnus sin inre. Gårdfri-
handeln och marknadsbesöken gick som vanligt
likaså lumptradingen. Hustrun Bengta fick sköta
boden under Magnus bortvaro.

Den smeta lumpen såldes som fönt till firmen
Åberg i Helsingborg.

Lumpen sorterades i olika kvaliteter och prissattes
därpå. En nota över försald lump kunde se ut
så här:

42 L^{ts} 15 L^{ts} Gården 28,50. 18 L^{ts} 1 L^{ts} Ylle 4,51.

16 L^{ts} 16 L^{ts} Skiv 30,79. 12 L^{ts} 11 L^{ts} Fryck 18,82.

3 L^{ts} - Stuk 3- 19 L^{ts} 3 L^{ts} Manilla - 55.

X (L^{ts} = Kisgrund 8,5 kg. L^{ts} = skilpund) Summa 80,97.

På hösten 1876 blev ett utmarkskifte om fem
lunnland, med några åkerlyckor och lite skog, till
salu. Kiftet låg nära Postbanken så Magnus
köpte det för 400 kr. Nu var han både torpare, handlare
och bonde.

Familjen var nu tre pojkar och två flickor. De
började emellertid bli vuxna, gifte sig och sökte
sig bort från hemmet. Endast den äldste Carl Johan
stannade hemma och 1880 övertog ^{ohyggs.} han handelsboden
och jordbruket till honom och hans tilltänkta
hustru Kristina Wikström.

15. Ditt eget handelsbode blev en stuga till salu,
den köpte Magnus och bosatte sig där. Gårdfrihand-
eln och lunnlandet fortsattes, men Magnus var
en härdig man och något mera att uppsätta
sig med var han tvungen att ha. Han började
därför ägna sig åt målning. Målningen gjordes med
rödfärgning av hus och ladugårdar, så smärningarna

övade han upp sig och blev med tiden en mycket
anlitad målare. Så slutade han med både lumpsamlan-
det och gårdvarihandeln.

Ännu vid 75 års ålder kunde man få se honom i full
fart med att måla.

1890 dog hans hustru Bengta, själv dog han 1918
nära 90 år gammal. Efter hustruens död bodde han
ensam i sin stuga omhulldad på ett vackert och
föredömligt sätt av sonen Carl Johan och sin son-
hustru Cristina.

Magnus Johansson var en stor idealist. Så ortens
godstemplarloge bildades var han den drivande
kraften och många gånger då logens kassa var tom
var det Magnus som trädde hjälpsamt till.

Efter 1880 blev det alltså Carl Johan och Cristina
som blev ägare till Pustelbräcken och dess handelsbod.
Det skulle snart visa sig att Carl Johan var som
klippt och skuren till lanthandlare.

De första inköpen Carl Johan gjorde bar han hem i en säck, men efter hand måste han leja häst och vagn för transporterna. I bland körde han ner till Sölvesborg, där han kunde göra fördelaktiga inköp.

Lagret utökades mer och mer och folk kommo långväga ifrån för att handla hos Carl Johan på Pustbacken.

Den lilla stugan blev för trång. Familjen växte och behövde plats. 1888 byggdes därför ett större och ändamålsrentigare hus som vid skelskiftet ytterligare utvidgades med stor affärslokal, kontor och lagerrum. Ernestina hade så smitt bryt at baka bröd till avsalu, i en nybyggnad inrättades därför bageri, även magasin för lagret byggdes.

Bövelsen fördröde mer arbetskraft en pige fick därför anställas.

17. Järnvägens, Karlskamm - Kislanda, tillkomst på 1870 talet gjorde att konjunkturerna varit uppgående.

vidare hade den Blekingeska graniten köpt bearbetas
i form av gatsten, arbetstillfällena voro därför goda
och handelen drog, även den, fördel av de goda tiderna.

Vid sekelskiftet uppkom emellertid en kris
som gjorde att flera lanthandlare måste gå i kon-
kurs. Kreditgivningerna hade varit för stora. Folk
reste till Amerika och Lamsmark, många stenkuggare
reste till Bohuslän eller Skåne för även där hade
stenindustrin blomstrat upp. Men reste ifrån
den skuld man råkade i och följden blev att hand-
laren råkade i betalningsvärighet.

Krybyggandet och de dåliga tiderna gjorde att
Earl Johan vid detta tillfälle hade en skuld på
10 000 kr, vilket var en mycket stor summa på den
tiden.

18. Familjen bestod nu av sex barn, så ställningen
var ingalunda lysande. Vad som emellertid räddade
situationen var nog jordbrukslägenheten, vilken

blivit utökad med nyodling och dikning. Från jordbruket hämtades därför mycket till familjens uppehälle.

Carl Johan åtnjöt emellertid sina leverantörens förtroende, han fick brötta med svängbuterna i någorlunda ro, det blev varken ackord eller konkurs. Konjunkturena svängde uppåt och efter några år var balansen uppnädd.

Rörelsen började blomstra som aldrig för. Resande (kallades allmänt för expediten) kommo med sina proukoffer från när och fjärran. Flera av dessa "expediten" blevo "som barn i huset" på Pustelstaden.

Appären var nu en av de största i socknen.

Fotografi n:19 visar utsikten, och en skiss visar hur affärslokalen var inredd. En annan skiss visar hus och magasinens placering på lägerbuden

Endast några fragment av räkenskaperna finnas i behåll, de visar dock minutviserna på en del varor omkring sekelskiftet.

se sid. 34-36.

Prisutvisningar från tiden omkring skuldsättet

1889.		1893	
1 säck Rågmjöl (80 kg)	12,60	8,5 kg Rågmjöl	- 95
1890.		2 lt Fotogen	- 30
1 ark Flugpapper	- 10	20 lt Vicker	2,50
600 st Spånspike	- 30	800 4" Spik	2 -
1 st Egoria	- 12	1 Lockertopp 4,2 kg	2,48
1891		1 kasse Smör	3,20
1 st Grep	1,08	1894	
1 säck Rågmjöl (80 kg)	15,75	1 st Pist	- 10
1 st Vämma (brynstin)	- 33	1 ark afnjouis	- 45
1892.		200 3" Spik	- 40
12 rullar Tapeter	4 -	1 st Linkspann	- 92
2 par Träskeborrar	- 8	1 st Hägkelinga	- 67
15 lt Salt	- 50	1 pkt Hjör	- 45
1 st Hägfil	- 33	4 alnar Skollskin	5 -
1 st Sil	1,17		

te

skinnutpriser från tiden omkring sekelskiftet,

1897		1898.	
20 lt Salt	- 60	2 per Hängslan	1,25
1 per Byxor	4-	1 styck till en kostym	10,12
6 kg Vagnsmanöja	2-	" " " "	17-
2 kg Timotej	1,30	1 lt Gårn	- 50
3 lt Himolja	1,80	1 st Skjorta	1,25
1 kg Gulockra	- 33	1 st Klössa	- 92
18 ruller Tapeter à 12 1/2 m	2,16	9 fl. Lemonad	- 90
4 " " " 25"	1 -	1/4 ld. Cigaretter	1,40
1 Sticketöja	2,50	1908.	
17 kg Rödferg	2,50	10 kg Fisker	2-
10 lt Fiter	1,67	2" Tillämping	4-
1 kg Tillämping	1,17	5" Timotej	5-
1/2" Flötk " "	- 70	1 st Traskerapa	- 25
17 kg Klapp	2,20	1 st Tratta	- 50
1 st Sockerkål	- 25	1 st. Flötkeli (50 kg)	6-
		2 kg Socker	1,24

Bt.

1892 lämnade en kund till offären 2 fot järnjärn 1-
 1 panna ved 5- 74½ kg fläck å 80 öre, 2760.
 (Pären)

Reverantörer omkring 1908.

Kolonialvaror

Joh. Almqvist och E. Hälsingborg.

Erikström och Luffler Göteborg.

Karlshamn Kolonialvaror af-B. Karlshamn.

En del inköp gjordes hos handlar i Karlshamn, som
 bedrev smått och grosshandel.

Järnvaror.

Rosbergs Järnhandel, Hirdstaden.

Björkmans Järnhandel, Karlshamn.

Hvängsta Manufakturverk, Hvängsta.

Korshammars Bruk, Korshammar

Hjöl, gyller, jätt.

af Andersson,

Karlshamn

af Cederlunds af-B,

Karlshamn.

Konventionens omkring 1908.

Tjära, rödfärg, linolja, snita, vapnåra o. d.
Gustaf Blomkvist Agentur Karlskammn.
A-B Phylaxion Trelleborg

Takpapp, färdpapperspapp.
Malmö Takpappfabrik Malmö
Svenska Takpappfabriken Karlskammn.

Tekn. artiklar, trä, säga o. d.
Hendricksons Tekn.-fabrik Örebro.
G. J. Laaidson Karlskammn.
Tekn. fabriken Röda Örn Karlskammn.

Papper, pisan omslagspapper.
Kindvalls A-B Jäbo.
Qvidinge Papper A-B Qvidinge.

Trätöflor
Toorne Toppelfabrik Toorne.

Fotogen
Skanska Petroleum A-B Karlskammn.

Genantör omkring 1908.

Genomad, lut.

J. Persson, Genomad och lutfabrik, Karlskamm.

Porslin, glas.

E. Pettersson,

Blädinge.

Gottfrid Jonsson,

Kalmar.

(Båda ombud för porslin och glasbruk).

Ryds Glasbruk

Ryd.

Tapeter.

Göteborgs Tapetfabrik,

Göteborg.

Årsköpings Tapetfabrik,

Årsköping.

Manufaktur och korta varor.

L. Blom och Höner,

Karlskamm.

Gjellberg och Blomberg,

Kristianstad.

Jonelius och Nilsson,

Kristianstad

Herman Kutterkort

Fölvesborg

Berlins A. B.

Hälsingborg

24 Glop & Kog

Karlskamm

ofte betafning till lemnantöerna skedd med
postremissvärlar, vilka köptes i dåvarande Bank-
A. B. Födra Sverige, Karlskrona. Inköpen skedd ofta
och för att underlätta utskisandet hade banken
stämpel med E. J. Magnussons namn. Systemet med
check eller postgiro fanns inte då.

I affären fanns nu allt vad tänkas kan, vad som
inte fanns i lager, anskaffades fortast möjligt.

E. J. Magnusson, Speni och Sissenshandel fanns i
tryck på papperspiser, färdsticker, lampglas m. m.

I bageriet bakades mest varje dag. Ett speciellt
billigt vetbröd, i form av en lev, bakades. Den kostade
tjugafem öre och var vida berömd för sin godhet.
Dågon vidare behållning på detta vetbröd blev det
nog inte, men det drog kunden till affären. Speni
fanns en och annan gaveling som kan tala om hur
han som en liten parvel på slingrande stigar speng
till Pustbacken med en tjugofemöring i näven för

att tillhandla sig en tjugoörens-'löjv' vilken
räckte till en skiva åt var och en, även om familjen
var stor.

Var fjortonde dag var det avlöningsdag för stenhug-
garna, då gjordes avbetalningar på deras kanton.
På kontoret bjöds på kaffe och då resonerades det
politik, ättalimmens arbetsdag, allmän rösträtt
socialism o. d.

Varje lördag körde skogsbönderna till Trulsbarnen
med sina produkter, de var då inne i affären och
tingade varor som de sedan hämtade vid hem-
resan. Även då dracks det kaffe på kontoret och varje-
kända aktuella ämnen dröftades. Kaffeet kostade inget
det bjöd affären på.

Ungefär tre kilometer norr om Pustelbacken ligger
Svängsta post och järnvägsstation, här hämtades
dagligen post, öflla tidningar och brev som skulle
till byarna runt Pustelbacken. Sjog affären hand om.

sjörens ersättning för denna postbefordran erhöles inte, med undantag för en krona för varje helårsabonnemang på de två ortstidningarna, vilket utgjorde ungefär tretton kronor om året. Utom ortstidningarna förskam flera andra tidningar isynnerhet så kallade halvveckatidningar såsom Aftonbladet med Brokiga Blad, Sveiges första kolourade veckatidning, med flera. För dessa utgick ingen provision. Pensionärlön ombesörjde affären, om så önskades.

Postbacken var nu ortens centrum. Carl Johan blev folkets allt i allt. Skulle någon bygga ett hus så rådgjorde han med Carl Johan. Han kunde ordna banklån och kredit. Många kommo till honom med personliga bekymmer. Hanske hade familjefadern drabbats av sjukdom och då hade Carl Johan alltid något råd eller hjälp att giva. Några hårda indrivningar av fordringar förskam sällan. Om en kund råkat i svårigheter kunde en fordran efterskänkas,

blott att underbörande förblev kund, men om någon
utblev som kund och hans skuld stod orörd en
längre tid, kunde en räkning med anmaning
om uppgörelse utfärdas. Dithert sällan förekom in-
kassering.

En stor del av handeln gjordes på kredit. Handlaren
hade konto med kunden och denne fick en kont-
rabok. Oftt emellanåt gjordes avbetalningar och
så kunde det fortgå i långa tider. Olika kunder
blevo aldrig riktigt skuldfria, tack vare detta sy-
stem, vilket förekom hos alla handlare, i stad
och på land.

18. Då kom första världskriget. Tots varusnappheten
gick affären dock bra. Bränderansamlingen gjorde
att begeriet måste läggas ner. Den billiga tjugofem-
örens levens saga blev all. Då gick tiden fram mot
1918, då anlades järnväg och poststation i
Gungvåla, ett par kilometer söder om Posteboken.

Det dröjde inte länge förrän även en affär kom till där, vilket blev en svår konkurrent till Pustbacken. Nu fick folk ärenda till stationen och då gjorde man samtidigt sina inköp där. Vidare kom det till smärre affärer runt om i byarna. Pustbacken kom mer och mer i skymundan. 1920 dog Christina. Carl Johan blev mer ensam. Barnen voro nu vuxna, gifte sig och ägnade sig åt andra yrken. 1922 överlät han affären till en dotter och måg, själva flyttade han in i stugan som hans far Magnus lämnat efter sig. Han dog 1937, 87 år gammal.

Dottern och mågen renoverade affären, satte bogenist i stånd och lyckades så smått få affären någorlunda i gång. Inom kort kom emellertid dräpslaget.

Den nya tidens fordon bilen, krävde bättre vägar och 1932-1933 anlades en ny väg som gick vid sidan om backarna. Trafiken förbi Pustbacken minade mer

och mer. Det blev frågan om att slå igen affären.
De gamla kunderna kommo allt emellanåt, men
att så där avsidet driva en handel gick ju inte.

Emellertid övertäts affären återigen till en datter-
datter till Carl Johan. Han gifte sig med en ba-
gare som var utlärd yrkesman. Bageriet rustades
upp, en brödbil anskaffades och brödet köddes ut
och försälldes runt om i bygderna.

1941 köpte de båda nya innehavarna en tomt
vid den nyanlagda vägen och byggde där ett
affärs och bostadshus. Den gamla affären omändrades
till bostadsfastighet.

Denno flyttning av det gamla Pustubacken blev ett
lyckokat. Vint var konkurrensen hård, men affären
gick framåt.

50 Så är vi nu framme i närvarande tid. Bristensdöden
har gjort att många av de forna konkurrenterna
har slagit igen, liksom har järnvägsdöden varit

förödande fram över Yungvala. Färvägs och
poststationen har dragits in. Posten har blivit
bilburen. Folket har inga ärenden till stationen,
affären där måste därför upplösa.

Pustbackens efterträdare är nu åter ensam i
bygden. Den har blivit en modern affär med
kyl och frysdiskar, räknemaskin och kassaregister
o. s. v. (Foto nr 31 visar den exteriör).

Firman heter nu E. Johanssons Spevareffär. Rörel-
sen föder sin man och har alla förutträttningar för
att kunna bestå.

Innehavarens hustru är son-dotter. dottern till
Olagnus Johansson Flink. Den affär han för snart
hundso är sedan grundade är fortfarande i full
drift. I sin hustrus lera räknat den gamle marim-
soldaten ett belästat beende.

(Pustbacken finns utsett på generalitetsens karta
och kan där närmare fixeras)

se sid. 37.

Blekings
Byväkare wd. se sid. 12
Asarums sv.
uppt. av 1963

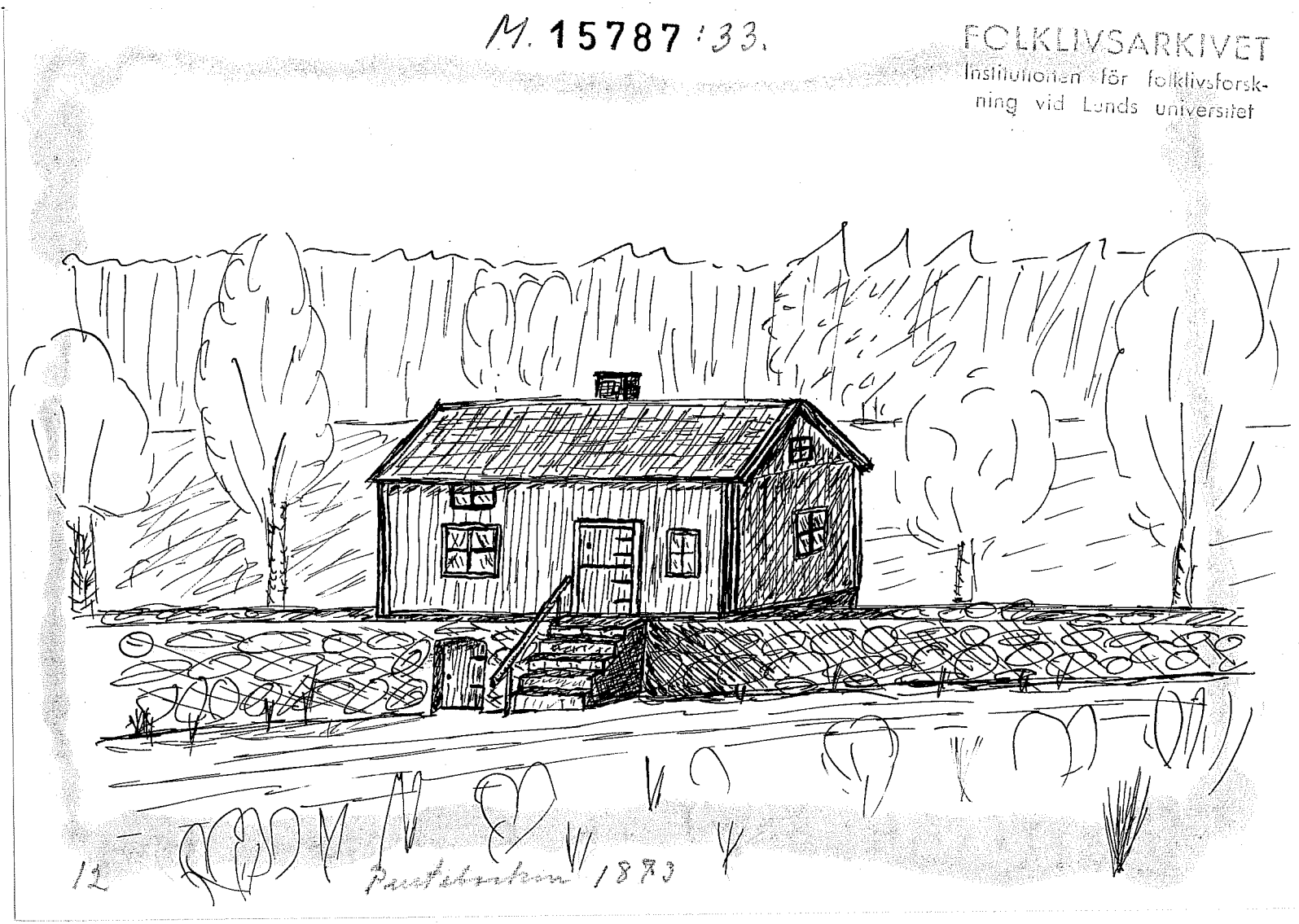
M. 15787:33.

Inl. av Manfred Magnusson,
Frångele
Lantbr.; f. 1891 i Asarums

FOLKLIVSARKIVET
LUND

M. 15787:33.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Blekinge
Poväkne lvd.
Asarums sv.

M. 15787:34.
FOLKLIVSARKIVET
LUND

PARTI FRÅN GUNGVALA.

19 Partistaden omkring 1905

Förlag: C. J. Magnusson

se sid. 20

Inl. av lantbr. Manfred Magnusson i 1963
Häringö

m.g. salens

Östskeninge
 Byväkenskod 141.
 Asarums nr.

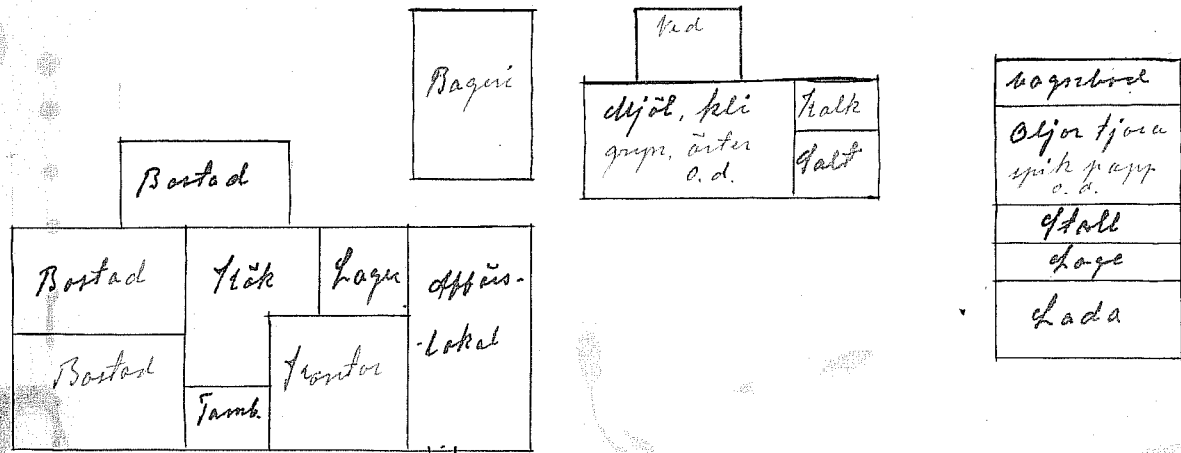
M. 15787 : 35.

se sid. 20

FOLKLIVSARKIVET
 LUND

M. 15787 : 35.

FOLKLIVSARKIVET
 Institutionen för folklivsforskning
 vid Lunds universitet

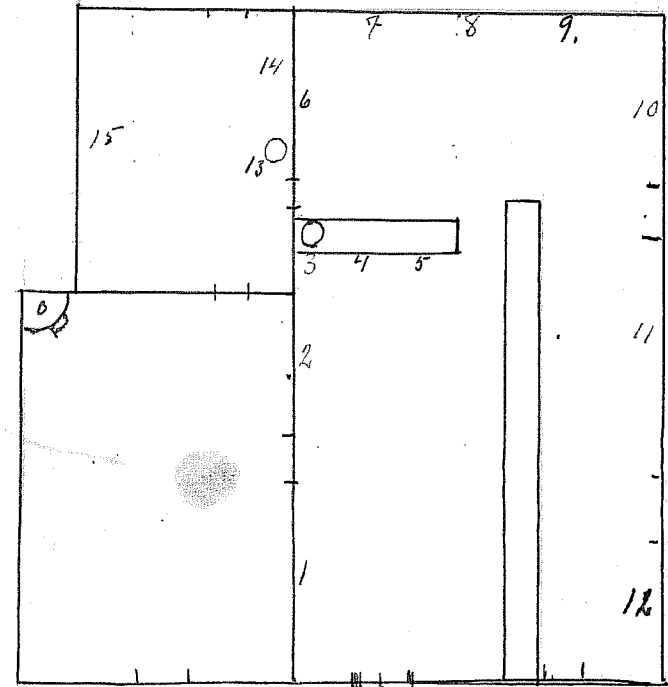
Byggnaderna på Postbocken omkring 1905.
 Alla vindsvåningar, med undantag över
 bostaden och ladugården, var lagerlokaler.

Tml. av lantbr. Manfred Magnusson i 1963

M. 15787:36.

M. 15787:36.

1. Plandäckskap.
2. Järnvaror.
3. Skrap.
4. Margariner.
5. Fläsk.
6. Kosttygtyger.
7. Bomullstyger.
8. Porcelain.
9. Lakansåv o. d.
10. Gryn.
11. Svarta varor.
12. Srikä.
13. Galt.
14. Emballage.
15. Bröd.

Offärslokaler, kontor och lagerrum. Poststrecken omkring 1905.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Blekinge
Brynäs hd.
Asarums m.

M. 15787:37.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

51

se sid. 32
reg. saknas

Inl. av konstn. Manfred Magnusson år 1963
Frånsta